

Aan : Droge Voeten Agniese

Datum : 17 maart 2017

Betreft : Beantwoording vragen d.d. 23 februari 2017

Stadsontwikkeling
Projectmanagementbureau

Bezoekadres: De Rotterdam
Wilhelminakade 179, Rotterdam

Postadres: Postbus 1130
3000 BC Rotterdam

Internet: rotterdam.nl/aanpakagniesebuurt

Van: Irene Quakkelaar
Telefoon: 06 - 412 97 503
E-mail: i.quakkelaar@rotterdam.nl

Beste actiegroepleden,

Op 23 februari 2017 hebben jullie via Marcel van Winsen enkele van jullie vragen aan ons voorgelegd. Sommige daarvan zijn al per mail en in ons gesprek van 9 maart beantwoord (al dan niet verwerkt in de presentatie) en andere nog niet. Hierbij ontvangen jullie in één memo onze reactie op alle vragen.

1. Kunnen jullie nog eenmaal uitleggen wat precies de uitgangspunten voor dit project zijn, en wat precies de daarbij behorende maatregelen in de Agniesebuurt zullen zijn (volgens planvorming uit december)?

a. In de presentatie worden verschillende scenario's (ambitie korte termijn/ lange termijn) besproken. Van welke van deze scenario's is uitgegaan in de berekeningen van de grondwaterstijging?

In Rotterdam stijgt als gevolg van rioolvervangings de grondwaterstand. Over het algemeen wordt meestal een maximale stijging van 0,4 m verwacht. In de Agniesebuurt wordt gelijktijdig met de rioolvervangings een klimaatbestendig regenwatersysteem aangelegd. Dit regenwatersysteem zorgt dat de regenval wordt tijdelijk vastgehouden in de bodem. De aan te leggen drainage zorgt daarbij voor een aftopping van de hoogste grondwaterstanden in openbaar gebied. Deze drainage krijgt een niveau van -2,15 m NAP. Dit is hoger dan de natuurlijke grondwaterstand die naar verwachting ligt op singelpeil (-2,40 m NAP), maar geeft dus enige ruimte om regenwater tijdelijk vast te houden in de openbare ruimte. Bijkomend geldt wel dat hoe verder je van de singel komt, hoe hoger het natuurlijke grondwaterpeil naar verwachting is, mits dit niet meer beïnvloed wordt door een grondwateronttrekkend, oud riool.

b. In het gesprek van 13 februari werd kort gesproken over o.a. drainage en een gemaal voor de afvoer van het hemelwater richting de Noordsingel (als wij het goed begrepen hebben). In de presentatie van begin december kunnen wij hier echter niks over terugvinden. Kunt u dit nader toelichten en/of de ontwerp tekeningen toesturen?

Na de rioolvervangings kan het rioolwater niet meer ideaal afstromen naar het huidige hoofdrioolgemaal aan het Noordplein. Eigenlijk komen de buizen iets te horizontaal te liggen waardoor je grotere kans op verstoppingen e.d. krijgt. Om in de toekomst nog steeds het afvalwater af te kunnen voeren moeten we een nieuw rioolgemaal aanleggen. Deze pompt het omhoog en zorgt daardoor alsnog voor afvoer naar het rioolgemaal. Dit gemaal zal na het project (zoveel mogelijk scheiding van de waterstromen) alleen maar afvalwater afvoeren. De drainage (als onderdeel van het regenwatersysteem) wordt niet gepompt.

c. Waarom is er sprake van het terugbrengen van het grondwaterpeil naar een situatie uit de jaren '50?

We verwachten dat er weer een natuurlijk peil (>= singelpeil) gaat ontstaan. Het singelpeil is al een "oud" peil waarbij vaak de meeste bebouwing - rekening houdend met dat peil - is aangelegd. Ook het uitgiftepeil is vaak aan het singelpeil gerelateerd. Het singelpeil houdt dus van oorsprong al rekening met zoveel mogelijk verschillende belangen die in de stad aanwezig zijn.

2. Hebben jullie een eigen projectomschrijving (een andere als die van de Urbanisten)? Van welke datum is deze? (graag stukken digitaal toezenden)

Onze projectomschrijving van juni 2016 luidt: "Het resultaat van de uitvoering is een vernieuwd rioleringsstelsel in samenhang met en een opgeknapte buitenruimte in de Agniesebuurt. De buitenruimte is klimaatbestendig ontworpen en aangelegd en voorziet in een integraal regenwatersysteem met de riolering. Waarbij de buitenruimte klimaatbestendig is aangelegd en een integraal regenwatersysteem vormt met de riolering."

3. Hoe zit de verantwoordelijkheidsverdeling in elkaar voor een dergelijk project op overheidsniveau (gemeente, waterschap). Wat kan de ene partij en wat de andere? (graag links naar wettelijke regeling doorsturen)

Over de verantwoordelijkheidsverdeling van de verschillende overheden lees je hier meer: <http://www.rotterdam.nl/wieiswaarvoorverantwoordelijkbijhetafvalwaterbeheer>

4. Welke deelnemers zijn er aan dit project? Is het waterschap direct betrokkene? Wat voor rol hebben de Urbanisten gehad? Waarom wordt er apart met Havensteder gepraat? Hoe lang zijn die gesprekken al aan de gang en wat zijn de resultaten? (graag stukken analoog of digitaal toezenden)

Samenwerkingspartners:

- o Hoogheemraadschap van Schieland en Krimpenerwaard (directe relatie met projectgroep)*
- o Havensteder (gesprekken, maar nog geen concrete gezamenlijke ambities en acties)*
- o Eigenaren*
- o Huurders*
- o Ondernemers*

De Urbanisten hebben in het visietraject meegewerkt (zie presentatie over o.a. de bouwstenen).

5. In hoeverre hoeverre is dit een experiment ten opzichte van wat er elders in Rotterdam is gebeurd? Hebben jullie informatie over die andere projecten in Rotterdam? In hoeverre ligt vast dat dit project ook over andere delen van Rotterdam zal worden uitgebreid? Wanneer? (graag stukken analoog of digitaal toezenden)

De toe te passen bouwstenen voor het regenwatersysteem zijn opgebouwd uit bestaande technieken. In die hoedanigheid is er geen sprake van een experiment. De toepassing op wijkniveau van de verschillende bouwstenen is wel nieuw. Dit hangt samen met dat we voorheen meer straat voor straat de riolering vervangen. We zijn tegenwoordig meer op wijkniveau in zijn geheel de riolering aan het vervangen. Dit is eigenlijk logischer omdat de oorspronkelijke riolering ook per wijk is aangelegd, maar het is wel een 'nieuwe' werkwijze.

De voorkeur voor het scheiden van waterstromen met een aparte afvoer van het huishoudelijk afvalwater en het regenwater is al enkele jaren uitgangspunt van het

gemeentelijke beleid. Dit wordt middels maatwerk per gebied standaard toegepast bij rioolvervangings.

6. Wat hebben jullie geleerd van dergelijke projecten elders in Rotterdam? Waar gaat het goed en waar niet en waarom? Is dat op schrift gesteld? Zo ja: kunnen wij deze krijgen?
Ja wij leren van de toepassing van de diverse technieken. Een goed voorbeeld daarvan zijn de waterpleinen. Deze evolueren op basis van beheer- en aanlegervaringen. Een deel van de toegepaste regenwatervoorzieningen wordt gemonitord (infiltratievoorzieningen en waterpasserende verharding). Deze monitoring is bedoeld om de toegepaste voorzieningen uit de hemelwatermatrix beter te onderbouwen. De toepassing is afhankelijk van de specifieke gebiedskenmerken.
7. Op welke gemeentelijke beleidsstukken is dit project precies gebaseerd? Ligt er aan dit project een schriftelijk 'besluit' van het stadsbestuur ten grondslag. Zoniet, waarom niet? (graag stukken digitaal toezenden)

Beleidsstukken:

- o Gemeentelijk rioleringsplan:
<http://www.rotterdam.nl/gemeentelijkrioleringsplangrp>
- o Rotterdamse Adaptatie Strategie: <http://www.rotterdamclimateinitiative.nl/>
- o Waterplan 2 (en herijking): <http://www.rotterdam.nl/waterplan2>
- o Deelgemeentelijk waterplan Noord:
<http://www.rotterdam.nl/GW/Document/Waterloket/DGWP%20Noord.pdf>
- o Resilient Rotterdam: <http://www.resilientrotterdam.nl/>

Gekozen is voor de Agniesebuurt omdat hier meerder (water)opgaven samen kwamen waar een oplossing voor gevonden moest worden. 1. rioolvervangingsopgave 2. wateroverlast/bergingsopgave vanuit oppervlaktewater 3. grondwater/funderingsrisicogebied.

8. Waar is precies Europese subsidie voor aangevraagd, voor welk bedrag en waar is precies subsidie voor verkregen? Onder welke voorwaarden? (graag stukken digitaal toezenden)

Over de SPONGE-subsidie vind je hier een toelichting op hoofdlijnen:

<https://www.schielandendekrimpenerwaard.nl/werk-in-uitvoering/zorgen-voor-droge-voeten-en-schoon-water/sponge-2020>

9. Is er een format voor een participatietraject voor dit project? Op welke besluit of regelgeving is deze participatie gebaseerd? Wat zijn daar de voorwaarden van? Wie gaan er deel aan nemen? (graag stukken digitaal toezenden)

De manier van participeren is maatwerk en kan per wijk, zelfs per straat of blok, verschillen. Het is een ontdekkingstocht waarin we ook input van de bewoners willen krijgen om onze aanpak te verbeteren.

Binnen de samenwerking met de internationale SPONGE-partners is het de bedoeling dat we ervaringen opdoen en van elkaar leren. Zodoende komt er internationaal uiteindelijk een toolkit tot stand.

Er komt veel op jullie af en ik kan me voorstellen dat dit tot vervolgvragen leidt. Laten we daarover goed met elkaar in contact blijven en elkaar constructief bevragen.

Namens het projectteam,
Irene Quakkelaar